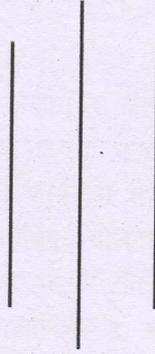

नगर सभाको बैठकमा नगर प्रमुख श्री आइतमान तामाङद्वारा प्रस्तुत
आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को मेलम्ची नगरपालिकाको
नीति तथा कार्यक्रम

मेलम्ची नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
मेलम्ची, सिन्धुपाल्चोक
बागमती प्रदेश, नेपाल
www.melamchimun.gov.np

आदरणीय उपप्रमुख एवं नगर सभाका सदस्यज्यूहरू,

१. वि.सं. २०७९ साल वैशाख ३१ गते सम्पन्न भएको स्थानीय तहको दोश्रो निर्वाचनबाट मेलम्ची नगरपालिकाको जनप्रतिनिधिको रूपमा हामी निर्वाचित भएको दुई वर्ष पूरा भई तेस्रो वर्षमा प्रवेश भएको छ । हामीलाई अमूल्य मत दिई विजय गराउनुहुने सम्पूर्ण नगरवासीहरूप्रति म अन्तरहृदय देखि नै हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु ।
२. १६ औं नगर सभा मार्फत मेलम्ची नगरपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गर्न पाउँदा हामीलाई खुशी लागेको छ । नेपालको राष्ट्रिय हित, आर्थिक सामाजिक न्याय सहितको लोकतान्त्रिक मूल्य र मान्यतामा आधारित समाजवाद प्रति प्रतिबद्ध रहँदै समुन्नत सङ्घीय शासन प्रणालीको माध्यमबाट न्यायपूर्ण, विभेदरहित, समतामूलक, सबल र समृद्ध मेलम्ची निर्माण गर्नु हामी सबैको प्रमुख दायित्व रहेको छ ।
३. मुलुकको स्वतन्त्रता, सार्वभौमिकता, भौगोलिक अखण्डता, स्वाधिनता, राष्ट्रहित, लोकतन्त्र र अग्रगामी परिवर्तनका लागि पटक पटक गरिएका ऐतिहासिक जनआन्दोलन, सशस्त्र संघर्ष, विभिन्न चरणमा भएका आन्दोलन, त्याग र बलिदानको स्मरण गर्दै ज्ञात अज्ञात शहीद तथा बेपत्ता र पीडित नागरिकहरू प्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्दछु ।
४. 'मेलम्ची नगर समृद्धिको आधार : कृषि, पर्यटन, उद्योग र जलाधार' भन्ने मुल मन्त्रलाई आत्मसाथ गर्दै कृषि, पर्यटन, पूर्वाधार निर्माण र उद्योगको संयोजनबाट समृद्ध मेलम्ची र सुखी मेलम्ची बासीको परिकल्पनालाई साकार पार्दै नवीन र रूपान्तरणकारी योजना तथा कार्यक्रम संचालन गर्नु आजको आवश्यकता हो । नेपालको संविधान, संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय तहको आवधिक योजना, दीगो विकासका लक्ष्य, राजनीतिक दलहरूको घोषणापत्र, नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारले तय गरेको नीति तथा कार्यक्रम लगायत सम्पूर्ण सरोकारवाला पक्षहरूको सुझाव समेतको आधारमा सुन्दर, आत्मनिर्भर र समृद्धशाली मेलम्ची नगर निर्माण गर्ने मेलम्ची नगरपालिकाको प्रथम पञ्चवर्षीय आवधिक योजनाको दीर्घकालीन सोच सहित आगामी आ.व. २०८१/०८२ को नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ ।

आदरणीय उपप्रमुख एवं नगर सभाका सदस्यज्यूहरू,

५. मेलम्ची नगरपालिकाको नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयन गर्दा दीगो पूर्वाधार विकास, रोजगारी सिर्जना, उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि, पर्यावरण संरक्षण तथा जलवायु अनुकुलन, गरिबी न्यूनीकरण, सुशासन र सार्वजनिक सेवामा नागरिकहरूको सहज पहुँचलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

(क) पूर्वाधार विकास तर्फ :

६. नगरपालिका केन्द्र तथा नगरका मुख्य राजमार्गहरूसंग सबै वडाको केन्द्रलाई बाह्र महिना यातायात संचालन योग्य सडक संजालले जोड्ने नीति लिइनेछ । आम नागरिकलाई यातायातको सहज पहुँच पुर्याउनको लागि नगरस्तरिय यातायात गुरुयोजना निर्माण गरी लागु गरिनेछ । नगरपालिका क्षेत्र भित्रका मुख्य सडकहरूलाई आगामी दुई वर्ष भित्र सम्पन्न गर्ने गरी नगरका गौरवका योजनाको रूपमा अगाडि बढाइनेछ । नगर चक्रपथसंग जोडिन बाँकी रहेका अधुरा सडकहरूको निर्माण एवं स्तरोन्नतीको कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ ।
७. नगरपालिकाको सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी, पारदर्शी, बालमैत्री, नागरिकमैत्री र अपाङ्गमैत्री बनाई सम्पूर्ण वडा कार्यालयका प्रशासनिक भवन, स्वास्थ्य संस्था भवन, पशु तथा कृषि सेवा केन्द्र लगायतका सेवा प्रदायक भवन आ.व. २०८१/०८२ भित्र सम्पन्न गरिनेछ ।

८. मेलम्ची नगरपालिका भित्रका टोल बस्तीहरूमा बन्ने गरेका सानातिना सामुदायिक भवनहरूलाई निरुत्साहित गर्दै एक वडा एक बहुआयामिक सामुदायिक भवन निर्माण गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ । चालु आ.व. २०८०/०८१ मा छनौट भई निर्माणाधिन अवस्थामा रहेका ५ वटा सामुदायिक भवनहरू आ.व. २०८१/०८२ भित्र सम्पन्न गरिनेछ भने अन्य वडाहरूमा क्रमशः बहुआयामिक सामुदायिक भवन निर्माण गर्दै लगिनेछ ।
९. खेतीयोग्य जमिनमा सिंचाई पूर्वाधारको विस्तार गरी कृषि उत्पादनमा वृद्धि गर्ने नीति लिनुको साथै सिंचाईको सहज उपलब्धता, पर्यावरण र परम्परागत आहालको संरक्षण गर्नको लागि नगरपालिका भित्रका १३ वटै वडाहरूमा संभाव्यता अध्ययन गरी एक वडा एक सिंचाई पोखरी र अन्य सिंचाई पूर्वाधारको निर्माण गर्ने नीति लिइनेछ ।
१०. खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छता सम्बन्धी योजना निर्माण गरी एक घर एक धारा खानेपानी कार्यक्रम मार्फत सम्पूर्ण नगर वासीहरूलाई स्वच्छ खानेपानीको उपलब्धताको सुनिश्चितता गराउने नीति लिइनेछ । साथै, आगामी तीन वर्ष भित्र नगर भित्रका खानेपानी नपुगेका बाँकी सम्पूर्ण घरधुरीहरूमा स्वच्छ खानेपानी विस्तार गरिनेछ ।
११. नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, राष्ट्रिय एवं अन्तराष्ट्रिय संघ संस्थाहरूसंग समन्वय गरी नगरपालिका भित्रका बजार क्षेत्र एवं अन्य आवश्यक स्थानमा वैकल्पिक उर्जाको प्रवर्द्धन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१२. नगरपालिकाबाट निर्माण भएका पूर्वाधारहरूको गुणस्तरियता कायम गर्नको लागि निर्माण सामग्री एवं निर्माण गरिएका संरचनाहरूको गुणस्तर परीक्षणलाई अनिवार्य र प्रभावकारी बनाउने नीतिलाई कडाइका साथ लागु गरिनेछ । चालु आ.व. २०८०/०८१ भित्र मेलम्ची नगरपालिका वडा नं. ११ स्थित ईन्द्रेश्वरी माध्यमिक विद्यालयमा सिभिल ल्याबको स्थापना गर्ने कार्य सम्पन्न गरिनेछ ।
१३. हेलम्बु राजमार्ग अन्तर्गत मेलम्ची बजारमा हाल कायम भएको सडकलाई यथावत राखी दिनप्रतिदिन बढ्दै गएको सवारी आवागमनको चापलाई न्यूनिकरण गर्न वैकल्पिक सडक सञ्चालनको लागि संभाव्यता अध्ययन गरिनेछ । साथै, नगरपालिका भित्रको मेलम्ची लगायत अन्य मुख्य बजारहरूलाई स्वच्छ र सुन्दर बजार निर्माणका लागि थप भौतिक पूर्वाधार निर्माणको कार्य गरिनेछ ।
१४. मेलम्ची नगरपालिकाबाट मेलम्ची फट्टे दुवाचौर जोड्ने पक्की मोटर पुलको निर्माणका लागि DPR निर्माणको कार्य सम्पन्न भैसकेकोले क्रमागत योजनाको रूपमा आ.व. २०८१/०८२ देखि पक्की मोटरेवल पुल निर्माणको कार्य शुरु गरिनेछ भने नगरपालिका भित्रका तालामाराड भट्टार मोटर पुल, काफ्लेखोला दुवाचौर क्यौरानी मोटर पुल र १५ नं. डम्पिङ महादेव खोला पक्की मोटर पुल निर्माणको लागि संघीय तथा प्रदेश सरकारसंग समन्वय र आवश्यक पहल गरिनेछ ।
१५. स्वच्छ मेलम्ची, स्वस्थ मेलम्ची बासी निर्माणको अभियानलाई पूरा गर्न आ.व. २०८१/०८२ मा दैनिक योग साधनाका लागि मेलम्ची नगरपालिका वडा नं. ११ मा योग साधना भवन निर्माण गरी योग शिविरका माध्यमबाट सम्पूर्ण मेलम्ची बासीलाई स्वस्थ बनाउने नीति लिइनेछ ।
१६. नगरको समग्र विकासको लागि संघ, प्रदेश र नगरपालिकासंग सिमाना जोडिएका स्थानीय तहहरू, विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संघ संस्थाहरू र अन्य सरोकारवाला निकायहरूसंग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गरी विकास निर्माणका कार्यमा साझेदारीको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

(Handwritten signature in red ink)

१७. दीगो विकासका लक्ष्यहरूलाई स्थानीयकरण गर्नको लागि आवश्यक नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

१८. मेलम्ची नगरपालिका भित्र धार्मिक पर्यटकहरूको आवागमनमा वृद्धि गर्नका लागि मेलम्ची नगरपालिका भित्रका ऐतिहासिक, महत्वपूर्ण र पुरातात्विक मठ, मन्दिर, गुम्बा तथा माने संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

१९. मेलम्ची नगरपालिका क्षेत्र भित्र आवश्यकता र प्राथमिकताका आधारमा झोलुङ्गे पुल, सिंटी एवं फुट ट्रेल निर्माण गरिने नीति लिइनेछ ।

२०. साझेदारी एवम् जनसहभागिताबाट संचालन हुने योजना तथा कार्यक्रमलाई प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गर्ने नीति लिइनेछ ।

ग) शिक्षा तथा खेलकुद

२१. नगरपालिका अन्तर्गत संचालित विद्यालयहरूको शैक्षिक तथा भौतिक पूर्वाधारमा एकरूपता कायम गर्नको लागि नगर शिक्षा नीति तथा योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

२२. नगर प्रमुख छात्रवृत्ति कार्यक्रम मार्फत प्राविधिक शिक्षा र उच्च शिक्षा अध्ययनरत गरिब, जेहेन्दार तथा लक्षित वर्गका विद्यार्थीहरूलाई छात्रवृत्ति प्रदान गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

२३. नगरपालिका भित्र संचालित सामुदायिक विद्यालयहरूको शैक्षिक अवस्था, भुगोल, विद्यार्थी संख्या आदिलाई मध्यनजर गर्दै एम.जि.एम.एल. कार्यक्रमको विस्तार एवं प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नुको साथै विद्यालय समायोजन तथा बन्द गर्ने नीति लिइनेछ । समायोजन भई संचालन भएको विद्यालयलाई आवश्यकताको आधारमा थप सहयोग गर्ने नीति लिइनेछ । यसरी विद्यालय समायोजन तथा बन्द गर्दा विद्यालयको पहुँचबाट टाढा रहने बालबालिकालाई मध्यनजर गरी नमूना आवासीय विद्यालय निर्माण तथा संचालनको लागि आवश्यक प्रक्रिया अगाडि बढाइनेछ ।

२४. विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर वृद्धि एवं सिकाई आदान प्रदानका लागि मेलम्ची नगरपालिकाको इन्द्रेध्वरी माध्यमिक विद्यालय, तेर्सो माध्यमिक विद्यालय, क्यौलेठाना आधारभुत विद्यालय, जनता माध्यमिक विद्यालय, ठुलो थकनी माध्यमिक विद्यालय, जाल्पादेवी माध्यमिक विद्यालय र सरस्वती माध्यमिक विद्यालयमा बहु आयामिक छात्रावास निर्माण गरिनेछ ।

२५. सामुदायिक विद्यालयहरूको शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि शिक्षण सिकाईमा सूचना प्रविधिको प्रयोगलाई प्रोत्साहन गर्दै विद्यालयमा सूचना प्रविधि पूर्वाधारको विकास गर्दै लगिनेछ । विद्यालय सुशासनमा टेवा पुर्याउनका लागि नगर भित्रका सबै सामुदायिक विद्यालयहरूमा आ.व. २०८१/०८२ भित्र ई-हाजिरी जडान गर्ने कार्य सम्पन्न गरिनेछ ।

२६. नगरको समग्र शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि गर्न विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक तथा कर्मचारीहरूको क्षमता विकास, सिकाइ सामग्रीको व्यवस्थापन, बालमैत्री पूर्वाधार निर्माण लगायतका कार्यमा जोड दिइनेछ ।

२७. सामुदायिक विद्यालय र अभिभावक बीचको सम्बन्धलाई प्रगाढ बनाई बालबालिकाको शिक्षामा अभिभावकलाई जिम्मेवार बनाउन वडास्तरमा अभिभावक शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

२८. बालबालिकाहरूलाई कर्तव्यपरायण, अनुशासित, स्वावलम्बी, सच्चरित्रवान तथा सुयोग्य नागरिक बनाउन नगर भित्रका सबै विद्यालयहरूमा स्काउट, जुनियर रेडक्रस, बाल क्लब लगायतका गतिविधीहरूलाई प्रोत्साहित गर्दै लाने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

२९. विद्यालयमा हुने विद्यार्थीको अनियमित उपस्थिति तथा कक्षा छोड्ने दरमा सुधार ल्याई विद्यार्थीहरूको पोषण तथा शिक्षाको अवस्थामा सुधार ल्याउनको लागि नेपाल सरकारले प्रदान गर्दै आएको बालविकासदेखि कक्षा ५ सम्मको दिवा खाजा कार्यक्रमलाई नगरपालिकाको आन्तरिक श्रोतबाट माध्यमिक तह कक्षा १० सम्म विस्तार गरिएकोमा उक्त कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । साथै, दिवा खाजा कार्यक्रममा अभिभावकको साझेदारीलाई प्रोत्साहन गरी दिवा खाजा व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउने नीति लिइनेछ ।
३०. नगर भित्र रहेका सम्पूर्ण विद्यालयहरूको शैक्षिक गुणस्तरमा एकरूपता कायम गर्नको लागि कक्षा संख्या तथा विद्यार्थी संख्याको आधारमा शिक्षकहरूको न्यूनतम दरवन्दी कायम गरी शैक्षिक तथा अतिरिक्त क्रियाकलापलाई प्रभावकारी बनाउने नीति लिइनेछ ।
३१. नगरका प्रत्येक वडामा संचालित सबै अगुवा माध्यमिक विद्यालयहरूले सोही वडामा संचालित अन्य आधार विद्यालयहरूको शैक्षिक गुणस्तर सुधारको समेत जिम्मेवारी बहन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । साथै, कक्षा कोठामा शिक्षक तथा विद्यार्थीले मोबाइल बोक्ने र विद्यालय समयमा सामाजिक सञ्जालको प्रयोग गर्ने कार्यलाई पूर्ण रुपमा निरुत्साहित गरिनेछ ।
३२. विद्यालयको शैक्षिक सुधारमा प्रधानाध्यापकको महत्वपूर्ण भूमिका हुने भएकोले नगरपालिका भित्र संचालित सामुदायिक विद्यालयहरूमा खुल्ला प्रतिस्पर्धाको आधारमा प्रधानाध्यापक छनौट गर्ने कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ । प्रधानाध्यापकको प्रशासकीय तथा व्यवस्थापकीय क्षमता विकासको लागि नेतृत्व विकास तालिम तथा अन्य क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
३३. सामुदायिक विद्यालयको गुणस्तर अभिवृद्धि गर्न शैक्षिक नतिजाका आधारमा विद्यालय, शिक्षक तथा विद्यार्थीलाई प्रोत्साहन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । सामुदायिक विद्यालयहरूमा अध्ययन गरेका पूर्व विद्यार्थीहरूको ज्ञान, सिप, अनुभव, प्रविधिको प्रयोग गरी सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक उन्नयन गर्न हरेक सामुदायिक विद्यालयहरूमा पूर्व विद्यार्थी समाजको गठन गरी क्रियाशिल बनाउने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३४. नगरको स्थानीय परिवेश र आवश्यकतालाई मध्यनजर गरी आधारभूत तह (कक्षा १ देखि कक्षा ८) सम्म लागु गरिएको स्थानीय पाठ्यक्रमको कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाउन सबै कक्षाका लागि पाठ्यपुस्तक निर्माण गरी वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
३५. विद्यालय शिक्षामा प्रविधिमैत्री युवा जनशक्तिको पहुँचमा बृद्धि गर्नका लागि ५० वर्ष उमेर पूरा भएका शिक्षकहरूको स्वेच्छिक अवकाशका लागि प्रोत्साहित गर्न गोल्डेन ह्याण्डसेक प्रदान गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३६. विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक तथा कर्मचारी प्रसुती विदा जस्ता लामो समयको विदामा बसेको अवस्थामा शिक्षण सिकाई लगायत विद्यालयको कार्य सम्पादनमा सहजताको लागि आकस्मिक शिक्षक कर्मचारी व्यवस्थापन गरिनेछ ।
३७. खेलकुद क्षेत्रको विकासको लागि नगरस्तरीय खेलकुद मैदानको निर्माण गर्नुको साथै बालबालिकाहरूको खेलकुद तथा मनोरञ्जनको लागि क्रमिक रुपमा एक वडा एक बाल उद्यान र खेल मैदान निर्माण गर्ने नीति लिइनेछ ।

३८. नगर भित्रका बालबालिका तथा युवाहरूलाई खेलकुद क्षेत्रमा प्रोत्साहन गरी राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रियस्तरका प्रतियोगितामा सहभागिताका लागि प्रोत्साहन गरिनेछ । बालबालिकाहरूको सर्वाङ्गिक विकासका लागि घुम्ती करौंते एवं नृत्य प्रशिक्षकको व्यवस्था गरिनेछ ।

(घ) महिला बालबालिका तथा सामाजिक समावेशीकरण तर्फ :

३९. मेलम्ची नगरपालिकाबाट गठन गरिएका ज्येष्ठ नागरिक सञ्जाल, एकल महिला सञ्जाल, बाल सञ्जाल, अपाङ्गता सञ्जाल, अन्तरपार्टी महिला सञ्जाल, दलित सञ्जाल लगायतका सञ्जालहरूलाई सक्रिय बनाउन आवश्यक नीति निर्माण गरी सञ्जाल मार्फत कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने नीति लिइनेछ ।
४०. मेलम्ची नगरपालिका भित्रका सडक बालबालिका र आश्रयबिहिन नागरिकहरूको संरक्षण र व्यवस्थापनका लागि सरकारी एवं अन्य गैर सरकारी निकायहरूसँग समन्वय गरी कार्य गरिनेछ ।
४१. "उपप्रमुखसँग महिला शिक्षा कार्यक्रम" मार्फत उच्च शिक्षा अध्ययनका लागि नगर भित्रका विपन्न, जेहेन्दार तथा लक्षित वर्गका महिलाहरूलाई शैक्षिक छात्रवृत्ति प्रदान गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
४२. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको तथ्याङ्क अद्यावधिक गरी उनीहरूको जीवनयापनलाई सहज बनाउन सिपमुलक तालिम एवं सिप व्यवस्थापनका लागि आयआर्जन सहयोग कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । नगरपालिका भित्रका 'क' र 'ख' वर्गका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको दैनिक हेरचाहमा प्रत्यक्ष संलग्न अभिभावक वा संरक्षकलाई प्रोत्साहन गर्न सिपमुलक तालिम प्रदान गर्नुको साथै प्रदेश सरकारसंगको साझेदारीमा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको लागि समुदायमा आधारित पुनर्स्थापना कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
४३. मेलम्ची नगरपालिकाका सम्पूर्ण वडाहरूमा बालमैत्री तथा पोषणमैत्री स्थानीय शासन लागु गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ । आ.व. २०८१/०८२ भित्र नगरपालिका भित्रका ४ वटा वडालाई बालमैत्री वडा घोषणा गरिनेछ भने अन्य वडाहरूलाई क्रमशः बालमैत्री वडा घोषणा गर्दै लगिनेछ ।
४४. नगरपालिका भित्रका आर्थिक रूपमा विपन्न एवं लक्षित वर्गका व्यक्तिहरूको माग र आवश्यकतालाई मध्यनजर गर्दै लोक सेवा तथा शिक्षक सेवा आयोग तयारी कक्षा संचालनको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
४५. नगरपालिका भित्रका बाढी प्रभावित, संकटासन्न विपन्न महिला एवं एकल महिलाहरूको दैनिक आयआर्जन वृद्धि गर्नका लागि सिपमुलक तालिम प्रदान गरी रोजगारीसँग आवद्ध गरिनेछ ।
४६. लैङ्गिक तथा जातीय विभेद, छुवाछुत, सामाजिक कुरिती, अन्धविश्वास, मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार, बाल विवाह, बहु विवाह लगायत सामाजिक हिंसाका घटनाहरूलाई निरुत्साहित गर्न विभिन्न साझेदार गैर सरकारी संस्थाहरूसंगको समन्वय र सहकार्यमा पीडित व्यक्तिहरूलाई आवश्यक सहयोग गर्ने नीति लिनुको साथै नगरपालिका भित्रको विकास, सेवा र शासनमा औचित्यपूर्ण एवं समतामुलक सहभागिता गराइनेछ ।
४७. विद्यालय वरिपरी हुने मदिरा एवं सुर्तिजन्य पदार्थको बिक्री वितरणको नियन्त्रणका लागि बाल सञ्जाललाई सक्रिय रूपमा सहभागी गराइनेछ । बाल विवाह, बाल यौन दुर्व्यवहार, किशोर अवस्थामा हुने परिवर्तन, तनाव व्यवस्थापन, लागु औषध नियन्त्रण र साइबर सुरक्षा सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गरी बालबालिकाहरूलाई आत्मरक्षा तथा नेतृत्व विकासका लागि आवश्यक जनचेतनामुलक कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
४८. ज्येष्ठ नागरिक समाजका सम्पत्ति हुन् भन्ने मान्यतालाई आत्मसाथ गर्दै ज्येष्ठ नागरिकको ज्ञान, सिप तथा अनुभवको पुस्तान्तरण एवं आत्मसम्मानका लागि ज्येष्ठ नागरिक सञ्जालसंगको समन्वय र सहकार्यमा विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

४९. जेरियाट्रिक सोसाइटी नेपालसंगको सहकार्यमा ज्येष्ठ नागरिकहरूको स्वास्थ्य र बुढ्यौली स्याहार सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालन गर्नुका साथै घुम्ती स्वास्थ्य शिविरका माध्यमबाट स्वास्थ्य उपचार गर्ने नीति लिइनेछ ।
५०. दलित समुदायको परम्परागत ज्ञान, सिप र पेशाको आधुनिकीकरण गरी जीविकोपार्जनमा सुधार गरिनेछ । जातीय परम्परामा आधारित ज्ञान, सिप, प्रविधि र पेशालाई आधुनिकीकरण गर्दै साना तथा घरेलु, उद्योगको रूपमा विकास गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ । साथै, विपन्न दलित एवं जनजातीहरूलाई आयआर्जनमा जोड्नको लागि लक्षित वर्गका कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
५१. नगरपालिका भित्रका असहाय, आमाबाबु बिहिन बालबालिकाहरूको अध्ययन एवं पालन पोषणका लागि आर्थिक सहयोग गर्ने नीति लिइनेछ । साथै, अनाथ एवं असहाय बालबालिकाहरूको अध्ययन र पालनपोषणका लागि नगरपालिका, विद्यालय र बाल गृहसंग समन्वय र सहकार्य गरी साझेदारीका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
५२. नगरपालिका कार्य क्षेत्र भएका गैर सरकारी संस्थाहरूसंगको समन्वयमा जोखिममा रहेका महिलाहरूको उद्धारका लागि पुनर्स्थापना केन्द्र संचालनलाई प्रभावकारी बनाई जोखिममा रहेका महिलाहरूको संरक्षण र उद्धार गर्ने नीति लिइनेछ ।
५३. बालबालिकाहरूमा दिनप्रतिदिन बढ्दै गएको डर, चिन्ता, तनाव, बेहोस हुने जस्ता मानसिक समस्यालाई मध्यनजर गर्दै बालबालिकाहरूको मानसिक स्वास्थ्यलाई सबल बनाउन विद्यालयस्तरमा मनोसामाजिक परामर्श कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
५४. परम्परागत रूपमा रहेका भाषा, साहित्य, कला संस्कृतिलाई संरक्षण, सम्बर्द्धन तथा प्रवर्द्धन गरी सांस्कृतिक पर्यटनको विकास गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
५५. नगरपालिका क्षेत्र भित्रका अति जोखिममा रहेका असाहय, वेवारिसे तथा सहयोगापेक्षी सडक मानवहरूको उद्धार तथा व्यवस्थापनको कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउनको लागि विभिन्न सरकारी एवं गैरसरकारी संस्थाहरूसंगको समन्वय एवं साझेदारीलाई विस्तार गर्दै आवश्यक सहयोग गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- आदरणीय उपप्रमुख एवं नगर सभाका सदस्यज्यूहरू,
(ड) स्वास्थ्य तथा आयुर्वेद तर्फ :
५६. नागरिकको आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको सुनिश्चितताका लागि मेलम्ची नगर अस्पतालबाट उपलब्ध गराइने स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाई नगर अस्पतालबाट २४ सै घण्टा एक्स रे, ल्याब सहितको आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउन आवश्यकता क्षेत्र विस्तार गर्ने नीति लिइनेछ । साथै, अन्य आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्रहरूबाट प्रदान गरिने स्वास्थ्य सेवालाई समयानुकूल र गुणस्तरिय बनाउदै लगिनेछ ।
५७. मातृ तथा नवजात शिशुको स्वास्थ्य रक्षाका लागि घरमा हुने सुत्केरीलाई शुन्यमा झार्न नगर अस्पताल, नगर भित्र रहेका सुरक्षित प्रसुति केन्द्र, स्वास्थ्य संस्थाका स्वास्थ्यकर्मी, महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविका सहितको जनशक्ति परिचालन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ । सुत्केरी गराउन स्वास्थ्य संस्थासम्म जाँदा र फर्किदा प्रदान गर्दै आएको दुई तर्फी निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवा, स्वास्थ्यकर्मीहरू घर मै गएर गरिने सुत्केरी जाँच र सुत्केरी पोषण खर्च उपलब्ध गराउने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
५८. नगर प्रमुख जेष्ठ नागरिक स्वास्थ्य कार्यक्रम अन्तर्गत मेलम्ची नगरपालिका क्षेत्र भित्रका जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भएका नागरिकहरूको स्वास्थ्य जाँच तथा अनुगमनका लागि टोल-टोल तथा घर-घरमा गई स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिनेछ । साथै, स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्दा पहिचान भएका स्वास्थ्य समस्या र नसर्ने रोगहरूको

रोकथाम, पहिचान र उपचारका लागि घुम्ति शिविर मार्फत वडास्तरमा चिकित्सकिय सेवा उपलब्ध गराइनेछ ।

५९. उपप्रमुख महिला स्वास्थ्य कार्यक्रम अन्तर्गत पाठेघरको मुखको क्यान्सर, स्तन क्यान्सर, पाठेघर झर्ने समस्या र फिस्टुला लगायतका रोगहरुको पहिचान गरी उपचारका लागि हरेक वडाको केन्द्रमा घुम्ति शिविर मार्फत निःशुल्क उपचार सेवा प्रदान गरिनेछ । साथै, शिविरबाट पहिचान भएका जटिल समस्याहरुको निःशुल्क उपचारको लागि सम्बन्धित निकायसंग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
६०. मेलम्ची नगरपालिका र धुलिखेल अस्पतालसंगको संयुक्त साझेदारीमा मेलम्ची नगर अस्पतालमा दन्त चिकित्सा सेवा उपलब्ध गराउनुको साथै वडास्तरमा दन्त स्वास्थ्य घुम्ति शिविर संचालन गरी निःशुल्क विशेषज्ञ सेवा उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
६१. पूर्ण खोपको दिगोपना कायम गर्न खोप केन्द्र तथा समुदायको अन्य स्वास्थ्य समस्याहरुको समाधानका लागि गाउँघर क्लिनिकको संरचनाहरु विस्तार गरि सेवाको पहुचमा बृद्धि गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ । स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट प्रदान गरिने सेवाको अभिलेख र प्रतिवेदन प्रणालीलाई प्रविधिमैत्री बनाइनेछ ।
६२. स्वच्छ खानेपानी स्वस्थ जिन्दगानी भन्ने नाराका साथ मेलम्ची नगरपालिका भित्र हाल प्रयोगमा रहेका खानेपानीका सबै मुहानहरुको गुणस्तर परिक्षण तथा अभिलेखिकरण गरी समुदायस्तरमा सचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
६३. मेलम्ची नगर अस्पतालमा उपचाररत बिरामीहरुलाई आवश्यक रगतको सहज उपलब्धताका लागि नेपाल रेडक्रस सोसाइटी तथा अन्य सरोकारवाला संघ संस्थाहरुसंगको सहकार्य र समन्वयमा ब्लड बैंकको स्थापना गरिनेछ ।
६४. कुपोषण अन्त्यका लागि बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाइनेछ । साथै, आफ्ना बालबालिकाहरुलाई पूर्ण खोप दिलाई २४ महिनाको उमेरसम्म तोकिए बमोजिम बृद्धि अनुगमन समेत गराएका बालबालिकाका अभिभावकहरुलाई पुरस्कृत गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
६५. मेलम्ची नगरपालिकाको स्वास्थ्य सेवाको दिगोपनालाई ध्यानमा राखदै मेलम्ची नगरपालिका भित्र कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीलाई तालिम र क्षमता विकासको अवसर प्रदान गरिनेछ । साथै, मेलम्ची नगरपालिका भित्र स्थायी बसोबास भएका विद्यार्थीहरुलाई स्वास्थ्य सम्बन्धि उच्च शिक्षाको लागि छात्रवृत्तिको व्यवस्था मिलाइने नीति लिइनेछ ।
६६. मेलम्ची नगरपालिका भित्र इजाजत र नवीकरण बिना सञ्चालनमा रहेका सामुदायिक तथा निजी स्वास्थ्य संस्थाहरुको अनुगमन गरी कानूनको दायारामा ल्याई संचालनको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
६७. मेलम्ची नगरपालिका भित्र मृत्यु भएका हरेक नागरिकहरुको मृत्युको कारण सहितको अभिलेख सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थाहरुमा राख्ने कार्यको शुरुवात गरिनेछ ।
६८. नगरपालिका भित्रका विभिन्न क्षेत्रमा आयुर्वेदका पञ्चकर्म अन्तर्गत स्नेहन, स्वेदन, शिरोधारा लगायत योग र प्राकृतिक चिकित्साको विशिष्टिकृत सेवा उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिनेछ ।

ड) राजस्व परिचालन तथा उपभोक्ता हित संरक्षण तर्फ :

६९. राजस्व संकलनको दायरा र क्षेत्रलाई विस्तार गरी प्रगतिशिल करको सिद्धान्तको आधारमा राजस्व वृद्धि गर्दै राजस्वका दरहरूलाई समयानुकूल गर्ने नीति लिनको साथै राजस्व सुधार कार्य योजनाको पूर्ण रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
७०. सरकारी कोषबाट सेवा सुविधा प्राप्त गर्ने जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, शिक्षक, स्वास्थ्यकर्मी लगायतले आर्थिक वर्ष शुरु भएको श्रावण महिना भित्र अनिवार्य रूपमा सबै प्रकारको कर दायित्व चुक्ता गर्नुपर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ । साथै, नगरपालिका तथा वडा कार्यालयबाट प्रदान गरिने सबै प्रकारका सेवाहरूलाई राजस्व संकलनसंग जोडिनेछ ।
७१. उद्योग वाणिज्य संघ लगायतका सरोकारवाला निकायहरूसंग समन्वय गरी नगरपालिका भित्रका वडाहरूमा उपभोक्ता हक हित, राजस्व सचेतना र करदाता शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरी नगरपालिका तथा वडा कार्यालयमा कर तिर्ने उत्कृष्ट करदाताहरूलाई मापदण्डका आधारमा सम्मान तथा पुरस्कृत गरिनेछ ।
७२. बाढी, पहिरो तथा प्राकृतिक प्रकोपबाट पूर्ण क्षति भएका जग्गा जमिन र घर संरचनामा लाग्ने राजस्व एकिन गरी सहूलियत एवं छुट दिने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
७३. उपभोक्ता हित संरक्षण मन्त्र लगायत उपभोक्ता हित सम्बन्धी सरोकार राख्ने निकायहरूसंग समन्वय गरी नगरपालिका भित्रका अगुवा माध्यमिक विद्यालय र नगरस्तरमा उपभोक्ता हित सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम संचालन गरी विद्यार्थी र नागरिकहरूलाई जिम्मेवार उपभोक्ताको रूपमा विकास गर्ने नीति लिइनेछ ।
७४. उपभोक्ताको हकहित र अधिकार संरक्षणका लागि स्वच्छ प्रतिस्पर्धा कायम गर्दै उपभोग्य वस्तुको आधारभूत गुणस्तर कायम गर्न बजार अनुगमनको कार्यलाई नियमित र प्रभावकारी बनाइनेछ ।
७५. स्थानीय उत्पादनलाई उच्च प्राथमिकतामा राखी आ.व. २०८१/०८२ देखि हाटबजारको माध्यमबाट स्थानीय उत्पादनको प्रवर्द्धन र बजारीकरण गर्ने नीति लिइनेछ ।

च) कृषि तथा पशु विकास तर्फ :

७६. कृषि तथा पशु विकासका लागि एकिकृत सेवा केन्द्र र घुम्ती शिविर मार्फत कृषकहरूलाई थप सेवा सुविधा पुर्याउने नीति लिइनेछ । कृषकहरूको क्षमता विकासका लागि कृषककै खेतबारीमा गएर तालिम तथा प्राविधिक सेवा उपलब्ध गराउने नीति लिइनेछ ।
७७. कृषिजन्य बालीनालीको उत्पादकत्व वृद्धि गर्न एवं उत्पादन लागत घटाउनको लागि कृषकहरूलाई उत्पादन सामग्री र जैविक विषादीमा अनुदान दिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
७८. नगरपालिका भित्र रहेका कृषि योग्य जमिनको माटो परीक्षण गरी माटोको गुणस्तर तथा उत्पादन क्षमता वृद्धि गर्न निःशुल्क रूपमा कृषि चुन वितरणको व्यवस्था मिलाइनेछ । नगरपालिका भित्र लोप हुँदै गएका रैथाने बालीको संरक्षण तथा खेती प्रणालीलाई प्रोत्साहन गर्नुको साथै नगरपालिका भित्र बीउ बैंक र जैविक विविधता बलक स्थापना गरिनेछ ।
७९. बाँदर तथा बन्यजन्तुबाट हुने क्षतिलाई न्यूनिकरण गर्न बाँदर तथा बन्यजन्तुबाट कम क्षति हुने खालका बाली तथा फलफुल लगाउनको लागि कृषकलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।

८०. खाद्यान्न र आलुको बीउ उत्पादनमा कृषकहरूलाई प्रोत्साहन गर्न तथा कृषकले उत्पादन गरेका आलुको बीउ भण्डारण गर्दा लाग्ने शुल्कमा अनुदान दिने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
८१. नगरपालिका भित्र रहेका कृषिसंग सम्बन्धित तथाङ्कहरूलाई विद्युतीय प्रणालीमा आवद्ध गरी कृषकहरूको पहुँचमा वृद्धि गरिनेछ ।
८२. कृषकको आयस्तरमा वृद्धि गरी जीवनस्तर सुधार गर्नको लागि नगदे बालीको प्रवर्द्धन तथा व्यवसायिक मौरी पालनमा जोड दिइनेछ ।
८३. जसको उत्पादन उसैलाई अनुदान भन्ने नारालाई सार्थक बनाउन उत्पादनमा आधारित अनुदान, कृषि हाटबजार संचालन तथा अन्य कृषि कार्यक्रमलाई व्यवस्थित गर्न आवश्यक कानून निर्माण गरिनेछ ।
८४. प्रदेश सरकारले अख्तियार गरेको समुदायमा आधारित एक वडा एक कृषि उत्पादन कार्यक्रम साझेदारीमा संचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
८५. कृषिमा यान्त्रीकरणको संभावना कम भएका एवं यान्त्रीकरणमा लागत बढी लाग्ने क्षेत्रका कृषकहरूलाई प्रोत्साहन गर्न गोरु पालनको लागि अनुदानको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
८६. नगरपालिका भित्रका सार्वजनिक जग्गाहरूको बढ्दो अतिक्रमणलाई रोक्नको लागि सार्वजनिक जग्गा छुट्याई संरक्षण गर्ने नीति लिइनेछ । साथै, नीजि स्वामित्वमा रहेका जग्गा जमिनलाई बाँझो राख्ने कार्यलाई निरुत्साहित गर्ने नीति लिइनेछ ।
८७. पशुपालन व्यवसायलाई उत्पादनमुखी बनाउन गोठ तथा खोर सुधार कार्यक्रम विस्तार गरी अनुदान उपलब्ध गराइनेछ । साथै, नगर भित्रका विपन्न तथा गरिब कृषकहरूलाई पशुपालन व्यवसायमा आकर्षित गर्न आवश्यक सहयोग गर्ने नीति लिइनेछ ।
८८. नगरपालिकाबाट पशुपालक कृषकहरूको लागि प्रदान गरिदै आएको पशु सुत्केरी प्रोत्साहन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । सुत्केरी पशुलाई प्रदान गरिदै आएको पोषण खर्चलाई व्यवस्थित, पारदर्शी र प्रभावकारी बनाइनेछ ।
८९. जसको उत्पादन उसैलाई अनुदान भन्ने नाराका साथ दुग्ध उत्पादक कृषकहरूलाई प्रोत्साहन गरी दुग्धजन्य पदार्थको उत्पादन परिमाण वृद्धि गर्दै निर्यात परिमाण समेत वृद्धि गर्नका लागि प्रतिफलमा आधारित अनुदान कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति लिइनेछ । नगरको आर्थिक समृद्धिको लागि नगर भित्र उत्पादन तथा संकलन भएका दुग्ध प्रशोधन गरी दुग्धजन्य पदार्थहरू उत्पादन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ । नगरपालिका भित्र माछा, मासु तथा दुग्ध उत्पादन वृद्धि गर्न पशु नक्ष सुधारका लागि नगरपालिकाबाट प्रदान गरिदै आएको कृतिम गर्भाधान सेवालाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
९०. पशु पोषणको स्तरवृद्धि गरी पशुजन्य उत्पादनको वृद्धि गर्नको लागि घाँस उत्पादन तथा घाँस खेतीलाई विस्तार गरिनेछ ।
९१. पशुपन्छी तथा मत्स्य बिमाको दायरालाई विस्तार गर्दै अनुदान लिने लाभग्राही कृषकहरूलाई पशु बिमा अनिवार्य गरिनेछ । साथै, पशु बिमामा किसानको सर्वसुलभ पहुँच बढाई बिमाको दायरा विस्तार गर्नको लागि

पशु बिमामा संघीय सरकारले उपलब्ध गराउने अनुदान बाहेक नगरपालिकाबाट थप २० प्रतिशत प्रिमियम रकम उपलब्ध गराई निःशुल्क पशु बिमा गरिनेछ ।

९२. मेलम्ची नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेका सामुदायिक तथा छाडा कुकुर व्यवस्थापनको लागि स्थायी बन्द्याकरण शिविर संचालन गरी छाडा कुकुर व्यवस्थापन एवं रेबिज रोग नियन्त्रण गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
९३. नगरपालिका क्षेत्र भित्रका पशुधनहरूमा विभिन्न प्रकारका संक्रामक रोगहरू फैलिदै गएको अवस्थामा संक्रामक रोग विरुद्धको खोप कार्यक्रम संचालन गरी संक्रामक रोगबाट हुने क्षतिलाई न्यूनिकरण गरिनेछ ।
९४. युवा जनशक्तिलाई कृषि क्षेत्रमा आकर्षण गर्नको लागि कृषि सम्बन्धी ज्ञान, सीप, तालिम तथा प्रविधि प्रदान गरी कृषि उत्पादनमा युवा सहभागिता वृद्धि गराउने नीति लिइनेछ ।
९५. मेलम्ची नगरपालिका क्षेत्र भित्र कृषि उत्पादनको अवस्था पहिचान गरी क्षेत्रगत रूपमा पकेट क्षेत्र निर्धारण गरी कृषि उत्पादकत्वलाई वृद्धि गर्ने नीति लिइनेछ ।

(छ) पर्यटन प्रवर्द्धन, उद्योग तथा रोजगारी सिर्जना तर्फ :

९६. मेलम्ची नगरपालिकालाई पर्यटकीय हबको रूपमा विकास गर्न नगर भित्रका पर्यटकीय क्षेत्रहरूमा पर्यटन पूर्वाधार विकास गरी पर्यापर्यटनको माध्यमबाट स्थानीय नागरिकहरूको जीवनस्तर सुधार गर्ने नीति लिइनेछ ।
९७. मेलम्ची नगरपालिका क्षेत्र भित्र पर्यटकहरूको आवागमनलाई बढाई स्थानीय मौलिक खानपान तथा बसोबासको सहज सेवा प्रदान गर्न नगरपालिका भित्रका पर्यटकीय स्थानहरूमा होमस्टे संचालन गरिनेछ । मेलम्ची नगरपालिकाको केन्द्र भाग मेलम्ची बजारमा आन्तरिक एवं बाह्य पर्यटकहरूलाई कम्तिमा एक रात बास बसाउनको लागि आवश्यक नीति तथा कार्ययोजना निर्माण गरिनेछ ।
९८. स्थानीय कच्चा पदार्थको प्रयोगबाट निर्माण हुने गलैँचा, ढाका, बाँस, छाला प्रशोधन, लगायतका लघु उद्यमलाई प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिइनेछ । साथै, स्थानीयस्तरमा उत्पादित बस्तुको प्रवर्द्धन, बजारीकरण, ब्राण्डिङ्ग र लेबलिङ्ग गरी प्रविधि हस्तान्तरणका साथै आवश्यक सहयोग गर्ने नीति लिइनेछ ।
९९. नीजि क्षेत्र, सहकारी र गैर सरकारी संस्थाहरूसंग समन्वय गरी निर्माण, उत्पादनमुलक, स्थानीय कच्चापदार्थ प्रयोग हुने उद्योग तथा कलकारखाना एवम् अन्य सेवा क्षेत्रमा रोजगारीका अवसर सिर्जना गर्ने नीति लिइनेछ ।
१००. नगरको स्थानीय उत्पादनलाई टेवा पुर्याउने आयोजना तथा कार्यक्रम संचालनको लागि पारिश्रमिकमा आधारित सामुदायिक आयोजना संचालन गरी प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी एवं विस्तार गर्दै लाने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
१०१. नगरभित्र संचालन हुने विकास निर्माणका कार्यमा संलग्न हुने महिला र पुरुषलाई समान कार्यको लागि समान ज्यालाको सुनिश्चितता प्रदान गर्ने नीति लिइनेछ ।
१०२. बैदेशिक रोजगारीको शिलशिलामा दिनप्रतिदिन बढ्दै गएको मानव बेचबिखन एवं अवैधानिक बाटोबाट बिदेश जाने कार्यलाई निरुत्साहित गर्न सुरक्षित आप्रवासन कार्यक्रम लागु गरी वैदेशिक आप्रवासनलाई व्यवस्थित एवम् सुरक्षित बनाइनेछ ।

आदरणीय उपप्रमुख एवं नगर सभाका सदस्यज्यूहरू,

(ज) सहकारी तथा गरिबी निवारण तर्फ :

१०३. संघीय सरकारबाट निर्माण गरी हाल कार्यान्वयनमा रहेको सहकारी तथा गरिबी सम्बन्धी व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (COPOMIS) लाई सबै सहकारी संस्थाहरूमा लागु गरि पूर्ण रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । नगर भित्रका सहकारी संस्थाहरूको विद्युतीय अभिलेखीकरण गरी प्रविधिमैत्री बनाउन प्रोत्साहन गरिनेछ ।

१०४. उद्देश्य, कार्य क्षेत्र र प्रकृतिको आधारमा सहकारी संस्थाहरूको एकीकरण गर्ने कार्यलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । एकीकरणमा गएका सहकारी संस्थाहरूलाई प्रविधिमैत्री बनाउन कम्प्युटर लगायतका आवश्यक सामग्री हस्तान्तरण गर्ने नीति लिइनेछ । साथै, सक्रिय भई कार्य गर्न नचाहने नगरपालिका भित्रका निष्क्रिय सहकारी संस्थाहरूको अनुगमन एवं पहिचान गरी खारेजीको प्रक्रियामा लगिनेछ ।

१०५. सहकारी संस्थाको संस्थागत सुदृढीकरण गर्दै माग र आवश्यकताको आधारमा सहकारी संस्थाका पदाधिकारी एवं कर्मचारीहरूलाई आवश्यक तालिम एवं क्षमता विकास कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ । महिला सहकारी संस्थाको क्षमता विकासका लागि मागमा आधारित उद्गमशिल विकास कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।

१०६. सहकारी संस्थालाई आर्थिक विकासको संवाहकको रूपमा विकास गरी आय आर्जनको माध्यमबाट आम नागरिकको जीवनस्तर परिवर्तनको लागि सहकारी संस्थाको भूमिकालाई प्रवर्द्धन गरिनेछ । संघीय र प्रादेशिक नीति अनुरूप सहकारी संस्थाहरूलाई व्यवसायिक बनाइनेछ । सहकारी संस्थाको माध्यमद्वारा कृषिमा आधुनिकीकरण, विविधिकरण, बजारीकरण गर्नका लागि सहकारी संस्थाहरूलाई प्रोत्साहनको व्यवस्था गरिनेछ ।

१०७. सहकारी संस्थाहरूको नियमन, अनुगमन, तथा निरीक्षण, प्रशिक्षण र प्रवर्द्धनलाई थप प्रभावकारी बनाई समुदायमा वित्तीय सुशासन कायम गर्न सहकारी संस्था तथा शेयर सदस्यहरूको वित्तीय सुरक्षणलाई कडाइका साथ लागु गर्ने नीति लिइनेछ ।

१०८. नगर भित्र सक्रिय रूपमा संचालनमा रहेका सहकारी संस्थाहरूलाई कार्यसम्पादनका आधारमा सम्मान तथा प्रोत्साहन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

१०९. मेलम्ची नगरपालिका वडा नं १३ लगायतका अन्य वडामा रहेका गुठी जग्गाको दीगो व्यवस्थापनको लागि गुठी संस्थान, प्रदेश सरकार एवम् संघीय सरकारसँग आवश्यक समन्वय गर्ने नीति लिइनेछ ।

आदरणीय उपप्रमुख एवं नगर सभाका सदस्यज्यूहरू,

(झ) वन, वातावरण, सरसफाई तथा विपद् व्यवस्थापन तर्फ :

११०. सव डिभिजन वन कार्यालय तथा सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरूसँग आवश्यक समन्वय गरी नगर भित्रका सामुदायिक वनलाई समुदायको आयआर्जनमा जोड्न सामुदायिक वन क्षेत्र भित्र रहेको खाली जग्गामा विभिन्न प्रजातीका फलफुलका विरुवा, अमृसो, अलैची र विभिन्न अन्य उत्पादनमुलक वनस्पती रोप्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । साथै, वन क्षेत्रमा लाग्ने डँडेलो नियन्त्रणको लागि स्थानीय समुदायको क्षमता विकास गर्दै सरोकारवाला निकायहरूसँग समन्वय गरिनेछ ।

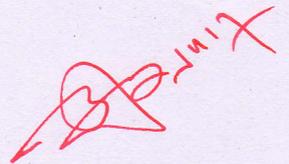
१११. विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरी नगरपालिकाबाट संचालन हुने विकास निर्माणका कार्यहरूलाई विपद् उत्थानशील योजनाको रूपमा संचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।

११२. मेलम्ची तथा ईन्द्रावती नदीमा आएको भिषण बाढीबाट क्षति भएका सार्वजनिक तथा निजी संरचनाहरूको पुनर्निर्माण गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
११३. नगरपालिका भित्रका बजार क्षेत्रबाट उत्पादन तथा संकलन हुने फोहोरमैलाको दीगो तथा वातावरणमैत्री व्यवस्थापनको लागि उपयुक्त स्थान पहिचान गरी फोहोरमैला व्यवस्थापन गरिनेछ । साथै, नगर तथा वडास्तरीय संयन्त्र मार्फत विशेष अभियान सञ्चालन गरि नागरिकहरूलाई फोहर व्यवस्थापनका लागि सचेतिकरण गराइनेछ ।
११४. वातावरण ऐन र नियमावलीले निर्दिष्ट गरेका नगरपालिकाबाट संचालन हुने योजनाहरूको प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गर्ने कार्यलाई प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गर्ने नीति लिइनेछ ।
११५. स्वच्छ, सफा र हरियाली नगर निर्माणका लागि गैर सरकारी संस्थासंग समन्वय गरी नगर भित्रका सबै माध्यमिक विद्यालयहरूमा इको क्लब गठन गरी सचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
११६. विपद् व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन सरोकारवाला निकायहरूसंग आवश्यक सहकार्य र समन्वय गरिनेछ ।
११७. विश्व तापमान वृद्धिबाट सिर्जित जलवायु परिवर्तनका नकारात्मक असरहरूलाई न्यूनीकरण गर्न स्थानीय तहमा विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना निर्माण गरी प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्ने नीति लिइनेछ ।
११८. नगरपालिकामा स्थापना भएको आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्रलाई सक्रिय बनाई विपद् पूर्व सूचना प्रणालीको विस्तार तथा व्यवस्थापन गर्ने नीति लिइनेछ । साथै, आपत्कालिन कार्य संचालन केन्द्रलाई विपद् सूचना तथा सिकाई केन्द्रको रूपमा विकास गरिनेछ ।
११९. नगरपालिका भित्रका मुख्य बजार क्षेत्रहरूमा आवश्यकता र मागका आधारमा सार्वजनिक शौचालय निर्माण गर्ने नीति लिइनेछ ।
१२०. नगर भित्र जोखिमयुक्त अवस्थामा रहेका विपन्न, असहाय, एकल महिला, अपाङ्गता, ज्येष्ठ नागरिकहरूको घर संरक्षणको कार्यलाई प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाइने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

(ज) सुशासन तथा संस्थागत विकास तर्फ :

१२१. नगरपालिकाको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि गर्नको लागि नगरपालिका र अन्तर्गत कार्यरत कर्मचारीहरूलाई आवश्यकता अनुसार सीप तथा क्षमता विकास गर्दै लैजाने नीतिलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
१२२. वितरणमुखी योजना छनौटको अभ्यासलाई निरुत्साहित गर्न एकिकृत नगर विकास गुरुयोजना, नगरपालिकाको आवधिक योजना तथा मध्यमकालीन खर्च संरचना एवं वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमलाई दीगो विकासका लक्ष्य, दीर्घकालिन राष्ट्रिय लक्ष्य, पन्ध्रौं पञ्चवर्षिय योजना एवं बागमती प्रदेशको प्रथम पञ्चवर्षिय योजनासंग आवद्ध गराउदै लैजाने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

१२३. नगरपालिका भित्र बन्ने सार्वजनिक संरचनाहरू (वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी भवन, बहुआयामिक सामुदायिक भवन, विद्यालय भवन, गुम्बा, मठ मन्दिर) एवं एकिकृत बस्तीहरूलाई स्थानीय मौलिक पहिचान झल्कने गरी निर्माण गर्ने र एकै किसिमको रङ रोगन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
१२४. भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाको गुणस्तर सुनिश्चितताको लागि सुपरीवेक्षण तथा अनुगमन प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाई योजना निर्माण स्थलमा नै सम्बन्धित सरोकारवालाहरूको गुनासो सुन्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
१२५. नगरपालिका भित्र निर्माण सम्पन्न भएका घरहरूको कार्यविधि तथा मापदण्ड निर्माण गरी प्राविधिक प्रतिवेदनको आधारमा अभिलेखीकरण गरिनेछ । साथै नगरपालिकाबाट स्वीकृति नलिई मापदण्ड विपरित घर बनाउने तथा तला थप्ने व्यक्तिलाई प्रचलित कानून बमोजिम दण्ड, जरिवाना गर्ने नीति लिइनेछ ।
१२६. नगरपालिकाको आम्दानी एवम् खर्च लगायत सार्वजनिक महत्वका विषयहरूलाई विद्युतीय तथा छापा संचारको माध्यमबाट सार्वजनिकीकरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिनुका साथै विकास निर्माण कार्यमा पारदर्शिता कायम गर्न योजनास्थलमा नै सार्वजनिक एवं सामाजिक परीक्षण गर्ने कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
१२७. आधुनिक सूचना प्रविधिको उच्चतम प्रयोग गर्दै नगरपालिका र अन्तर्गतका सबै ईकाइहरूमा सूचना प्रविधिको जडान तथा प्रयोगमा जोड दिइनेछ ।
१२८. नगरपालिकाको कार्यसम्पादन तथा सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन स्थानीय कर्मचारी नियमावली र कर्मचारी कल्याण कोष नियमावली तयार गरी लागु गरिनेछ ।
१२९. भ्रष्टाचारमा शून्य सहनशीलताको नीति अवलम्बन गर्दै विकास निर्माण तथा सेवा प्रवाहमा पारदर्शिता, जवाफदेहिता र सुशासन कायम गरी नागरिकमैत्री बनाइनेछ ।
१३०. कर्मचारीलाई उपलब्ध गराउदै आएको प्रोत्साहन भत्तालाई कर्मचारीको श्रम, समय, सिप र क्षमताको आधारमा मूल्याङ्कन गरी उपलब्ध गराउने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१३१. सार्वजनिक निकायहरूबाट प्रदान गरिने सेवामा सुशासन, पारदर्शिता र जवाफदेहितालाई आत्मसाथ गर्दै नागरिकहरूको सूचना प्राप्त गर्ने हकलाई सुनिश्चितता प्रदान गर्न क्रियाशिल संचारकर्मी तथा संचारमाध्यमहरू मार्फत सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम संचालन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ । संचारकर्मीहरूको माग र आवश्यकताका आधारमा क्षमता विकास तालिम संचालन गर्नुको साथै संचारक्षेत्रलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।
१३२. सेवा प्रवाह तथा विकास निर्माणको कार्यलाई छिटो, छरितो र पारदर्शी बनाउनको लागि कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनको सूचक निर्माण गरी सोको आधारमा वडालाई थप अनुदान रकम प्रदान गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
१३३. दीगो विकास लक्ष्यले निर्दिष्ट गरेका उद्देश्यहरू हाँसिल गर्नको लागि सरकारी एवं स्थानीय गैर सरकारी संस्था र अन्य सरोकारवाला निकायहरूसंग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गरी कार्य गरिनेछ ।
१३४. नगरपालिकाभित्र गठन भएका टोल विकास संस्थाहरूलाई संस्थागत गर्दै प्रभावकारी ढङ्गबाट परिचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।

१३५. नगरपालिका मातहतका वडा कार्यालयहरूबाट सम्पादन भएका कार्यहरूको मुल्याङ्कन गरी उत्कृष्ट कार्यसम्पादन गर्ने वडालाई थप बजेट व्यवस्था गर्ने नीति लिइनेछ ।

(ठ) न्यायिक कार्य तर्फ :

१३६. न्यायिक समितिले गर्ने न्याय सम्पादनको कार्यलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन वडास्तरमा रहेका मेलमिलाप केन्द्रहरूलाई थप सक्रिय बनाईनेछ । यसका लागि न्यायिक समितिका पदाधिकारी र मेलमिलापकर्ताहरूको क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।

१३७. मेलम्ची नगरपालिकामा सूचिकृत मेलमिलापकर्ताहरू मध्ये मापदण्ड बनाई उत्कृष्ट मेलमिलापकर्ताहरूलाई सम्मान गरिनेछ । वडा मेलमिलाप संयोजकलाई प्रोत्साहन स्वरूप संचार खर्च र सूचिकृत मेलमिलापकर्ताहरूलाई विवाद समाधानको आधारमा प्रोत्साहन खर्च उपलब्ध गराउने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

१३८. नगर भित्रका नागरिकहरूबाट प्राप्त भएको न्यायिक उजुरीलाई सकेसम्म वडा मेलमिलाप केन्द्रबाट नै समाधान गर्ने नीति लिइनेछ ।

१३९. मेलमिलापको माध्यमबाट विवाद समाधानका लागि दक्ष जनशक्तिको उत्पादन गरी न्यायमा पहुँच र दीगो शान्तिको स्थापना गर्ने नीति लिइनेछ ।

१४०. मेलम्ची नगरपालिका भित्रका सामुदायिक विद्यालय र समुदायस्तरमा न्यायिक पहुँच वृद्धिका लागि सचेतनामुलक कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।

१४१. बहुसरोकारवाला विवादको समाधानको लागि प्राकृतिक श्रोत द्वन्द्व रुपान्तरण केन्द्र नेपालसंग समन्वय र सहकार्य गर्ने नीति लिइनेछ ।

१४२. अन्त्यमा, नगरपालिकाको समग्र विकासमा योगदान पुऱ्याउनुहुने राजनीतिक दल, जनप्रतिनिधिहरू, राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरू, नागरिक समाज, संचार जगत, निजी सहकारी, सामुदायिक क्षेत्र लगायत सम्पूर्ण नगरवासी एवं सरोकारवाला सबै पक्षमा हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

धन्यवाद ।

